

Թեան զօրանալուն չեն պարտական
Հայերը: Ֆրանսիան արեւելքումը այն
շահերը չ'ունեն պաշտպանելու, ինչ-
պէս Անգլիան, բայց ի հարկէ նա
առեւտուրի մէջ պիտի մրցէ Անգլիա-
յի հետ և իբրեւ մեծ պետութիւն
կը կամենայ, որ իւր ազդեցութիւնը
աւելի մեծ և աւելի զօրաւոր լինի
արեւելքում: Ֆրանսիան արեւելքի,
մանաւանդ Հայաստանի վերաբեր-
մամբ մի թշնամական քաղաքակա-
նութիւն չի կարող ունենալ: Այլ
նա ընդհակառակը, որովհետեւ աւե-
լի փոքր շահ ունի արեւելքում, ին-
քն էլ չի կամենալ, որ Հայաստանը
մի մեծ պետութեան ձեռքումը լի-
նի: Եւ քաղաքի վերաբերութեամբ
ֆրանսիական հասարակականութե-
ան ինքն ձգտում է այն քաղաքա-
կանութեանը, որ ինչը կրկին ա-
ռաջին տեղը բռնէ, նրա մէջ. դրա
համար հարկաւոր է, որ նա ջարդէ
Վերմանիային: Այլ պատճառով
տարբեր է, որ նա իւր ներքին
վերակազմութիւնովն է պարագայ-
ծաւել և Ֆրանսիան հիմա շատ
ուժեղ է, բայց չի համարձակու-
միտակ Վերմանիայի դէմ՝ յարձակ-
վելու, ուստի նրան հարկաւոր են
դաշնակիցներ: Բայց մինչև այսօր
ֆրանսիայի հասարակականութեան
քաղաքականութիւնը ձգտում է այն
նպատակին, որ իւր համար պատե-
րազմի ժամանակ Վերմանիայի դէմ
դաշնակիցներ գտնէ. իսկ այդ բանը
ֆրանսիային չի յաջողուել մինչև
օրս. իւր պետական անձինքների չը-
նորհիւր ընդհակառակն ֆրանսիան
հիմա առանձնացած կանգնած է,
որովհետեւ ոչ Աւստրիան և ոչ էլ
Ռուսաստանը ամենին տրամադրու-
թիւն չ'ունեն ֆրանսիայի հետ դա-
շինք կապելու: Անգլիան վերաու-
րած է, իսկ իտալիան բոլորովին
հախառակ է ֆրանսիային: Ֆրանսիան
երկար ժամանակ ոչ կը մտածէ և
ոչ էլ կարող է մտածել ուղղակի
խառնուելու արևելեան գործերի մէջ:

Ս. Ս.

Թրքական բարենորոգմանց մասին
լոնդոնից յունիսի 28-ից գրում են Վի-
կենայի «Polit. Corresp.» լրագրին:—
Պ. Բորիկ, լոնդ. Բիկենսֆիլդի նախա-
արարութեան արտաքին գործերի պաշտո-
նակցի օգնականի առաջարկութիւնը
թրքական պարտքի խնդիրը վճարելու
համար՝ այստեղի պաշտօնական չըջա-
նելու շատ տեսակ ենթադրութեանց
առիթ տուեց: Պ. Գօշենը, ինչպէս յայտ-
նի է, իւր Թիւրքիա եղած ժամանակը
մտածեց օսմանեան կայսրութեան ելե-
մաքի համար նոյնն անել, ինչ որ արել
էր շատ մեծ յաջողութեամբ Եգիպտոսի
թագաւորական զանաւարտի համար,
բայց այս միտքը քանդուեցաւ Գրան
հակառակելովը, որը լսել անգամ չէր
կամենում միջազգային հարկապահանջ
յան ծանոթողին մասին, որը Գօշենի
պաշտօնական դիրքը նկատի ունենալով
անխուսափելի կերպով կը միանար նորա
հետ նորա ծրագրերը գլուխ հանելու
համար: Պ. Բորիկ, ինչպէս ընդգիծողի
կուսակցութեան անդամի դիրքը շատ
աւելի անկախ կը լինի Գրանը չօրա-
փաշայի միջնորդութեամբ դարձաւ դէպի
նա պաշտօնական հրաւերով ընդունելու
նրա վերայ դրուած յանձնարարու-

թիւնը և անդիմական կառավարութիւն
էլ իւր կողմից հրահանգներ ուղարկեց
լոնդ. Գէթթերինին այն բովանդակու-
թեամբ, որ նա ամեն տեսակ զործակ-
ցութիւն ցոյց տայ պ. Բորիկին այն ծան-
խնդիրը վճարելու ժամանակ, որ է—թրք-
ական ելեմաքի բարեկարգութիւնը:
Պ. Բորիկ թէ և պատկանում է պահպա-
նողական կուսակցութեան, բայց վայե-
լում է ազատամիտների առանձին յար-
գանքը և պատեղ յոյս ունին, որ նրա
պետական բարձր ընդունակութիւնները,
հիմնուած ամենին յայտնի համարու-
թեան վերայ դէպի Թիւրքիան, կարող
կը լինին յաջողութեամբ վերջացնել այն
խնդիրը, որի դէմ ուրիշ շատերի աշխա-
տանքները խորտակվեցան: Ասենք թէ
պ. Բորիկ ինքն էլ համակում է խնդրի
ծանրութիւնը, որի վճարումն ինքը ձեռ-
նամուխ է եղել: Նա շատ լաւ գիտէ,
որ Թիւրքիայի մէջ դուրերի դրութիւնը
բոլորովին ուրիշ է քան Եգիպտոսում,
և որ անհամեմատ կերպով ծանր կը լինի
սուլթանի ելեմաքի ստուգութիւնն անե-
լաւ, քան ինչպիսիքը: Սրա համար էլ պ.
Բորիկ ի հարկէ աւելի աչքի առաջ ունի
մասնաւոր օսմանեան կայսրութեան
զրկաւոր նաւահանգիստներում սահմանի
և ներքին մարերի անկախ կարգ, որ
անկարող դարձնել ամեն խաբէութիւն և
խորհրդակցութիւն և իրաւական թաղա-
րական զանաւարտի մտաքը ապահովել,
որ տեղութեան պարտաւորների շարի
մի մասը գտնէ վճարելու բաւական լի-
նէր: Սուլթանը, ինչպէս երևում է, շատ
ցանկանում է ելեմաքի կառավարութեան
մէջ այդպիսի բարենորոգում մտնել և,
ինչպէս լսվում է, անձամբ յանձնեց չօ-
րաքա-փաշային պ. Բորիկին ամեն երա-
խաւորութիւն տալու նրան յանձնուած
խնդիրը թեթեւացնելու և կառարկայե-
վճարելու համար:

Միևնոյն առարկայի վերայ «Polit.
Corresp.» լրագրին փարիզից գրում են
յունիսի 24-ից, որ Թիւրքիայի ֆրանսիա-
կան պարտաւորների ներկայացուցիչ պ.
Վալֆրէն անգլիական պարտաւորների
պատգամաւորի հետ համաձայնութեան
մէջ մտնելով, զնաք Բէրլին գերմանա-
կան պարտաւորների հետ պայման կա-
պելու և այս պայմանը գերմանական
կառավարութեան հաստատելու տալ աչ-
խատելու համար:

Թուրքիայի հեռագրում են փարիզի
«Temps» լրագրին յունիսի 30-ից. —
Սֆակսի մէջ շփոթութիւն ընկաւ: Բոլոր
հերթացիները ծովի մէջ կանգնած նա-
ւերի վերայ ապաստանեցան: Ֆրանսիա-
կան փոխ-հիւպատոսը և աստիճանաւոր-
ները հալածական եղան հրացաններով և
ստրկուած էին ջրերը մտնել լողալով
նախն հասնելու համար: Պարսն Մատ-
թէյին փաշայի հարուածներով ձեռքը
կտրեցին: Բէյն Սֆակսի մէջ կանգ-
նած զորքերին օգնութեան նոր գուն-
դեր է ուղարկած:

Փարիզից գրում են յունիսի 29-ին
Վիկենայի «Polit. Corr.» լրագրին. —
Այստեղի պաշտօնական չըջանքներում
շատ են խոսում մահմէդական մուսու-
լմանիւն նոր յուզուելու մասին: Օրա-
նի Տէյի չըջակայքում խառնութիւնը
բաւական նշանաւոր է թէ դէպի Մա-
րոկկո ուղղութեամբ սահմանի վերայ և
թէ դէպի Տրիպոլիս նայեցող սահմանի
վերայ: Ի հարկէ սահմանի գծերը այս
երկրներում ոչ բոլորովին ուղիղ են ան-
կարգած և լինիլ ցեղերը թափառական
կենտրոն են վարում, այնպէս որ խաղա-
ղութիւնը սրանց մէջ առանձին կերպով
ապահոված չէ կռել, բայց եթէ Տէյի
չըջակայքում խաղաղութիւնը բաւական
ապահոված չլինէր, այն ժամանակ Սա-
հարայի խռովութիւնը Ալժիրայի համար
ոչինչ նշանակութիւն և ազդեցութիւն

չէր կարող ունենալ: Տրիպոլիսի խոս-
վութեան պատճառով այստեղ այն կար-
ծիքի են, որ թրքական նոր նաւանգա-
պետ Նաֆիզ-փաշան շատ սիրում է զը-
քերը մէկ տեղից միւսը տեղափոխել:
Նրա զինուորական շարժումները մինչև
ֆրանսիական հիւպատոսարանի դռները
սկսեցին այն նպատակն ունեն, որ միայն
մահմէդական մուսուլմանութիւնը զար-
թեցնեն: Աւելի մեծ նշանակութիւնն
ունի սակայն այն հանգամանքը, որ
Նաֆիզ-փաշան Թունիսի սահմանների
վերայ պատերազմական բանակներ է
ձգում: Բացի դրանից և Պարսից եկան
մուսուլմանութեամբ ողորդված մարա-
բուտներ, որոնք ամենապիտան լուրեր են
տարածում, և որոնց մէջ իսկապէս պէտք
է որոնել Ալժիրայի և Թունիսի մէջ
խռովութեանց իսկական պատճառը:
Յայտնի է որ Սէնուսի միաբանութիւնը
մեծ ազդեցութիւն ունի մահմէդական
աշխարհի վերայ: Ֆրանսիական հիւպա-
տոս պ. Ֆէրանը ստրկուած էլ լինի
բացի դրանից մի ուրիշ դժուարութեան
հետ կապուած: Սա վերաբերում է նրա
Տրիպոլիսում եղող թունիսեան հարստա-
կների վերայ ինտամուլութիւն տարա-
ծելու ձգտումներին, որ Նաֆիզ-փաշայի
կողմից ընդգրկուած է հանդիպում
Այս բանի մէջ սակայն յոյսը գնում են
պ. Ֆէրանի քաղաքագիտական հմու-
թեան վերայ, որը վերջինի կերպով
ճանաչում է երկիրը, ծանօթ է նրա հետ
և Տրիպոլիսի մէջ մեծ յարգանք է վայե-
լում: Այստեղ ամենին ցանկանում են
այդպիսի միջնորդակց իրաւապէս, որ
կարող էր ֆրանսիայի և Գրան համա-
ձայնութեան միտակց: Միւս կողմից չէ
կարելի ուրանալ, որ ֆրանսիայի յարա-
բերութիւնը դէպի Գրան բաւական
լարված է, որի մէջ շատ անգամ համոզ-
վել է պ. Տրանսի ֆրանսիական կառա-
վարութիւնը, ճշմարիտ է, շատ լաւ հաս-
կանում է սուլթանի դրութիւնը մու-
սուլմանի մահմէդականների վերաբերու-
թեամբ, բայց եթէ Նաֆիզ-փաշան իւր
հոսանքը չի չափաւորել, այն ժամանակ
նա անխուսափելի կերպով անհրաժեշտ
դրութեան մէջ կը գնիլ դառնալու: Գրան
լուրը առաջարկութիւններով նրա պաշ-
տանայի գործելու ձևի դէմ:

ՄԵՂՈՒՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
(ՄԱՍՆԱՌԸ)

ԵՋՄԻԱԾԻՆ, 2-ին յու-
լիսի: Հասայ Էջմիածին:
Այսօր բաղդ ունեցայ եր-
կարտու տեսակցութիւն ա-
նելու Նորին Օծութեան հետ:
Վեհափառ Կաթողիկոսը վա-
յելում է ցանկալի առողջու-
թիւն:

Նահապետեանց:

(ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԱԿԱՆ ԴՈՐ-
ԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՅՈՒՆ)

ԱԼԺԻՐ, 30-ին յունիսի:
Բու-Ամենա 1000 արտնե-
րից բաղկացած գնդով յար-
ձակման երկու անցյալով փոր-
ձեր արաւ Կրէյցերի վերայ(?),
որ պաշտպանում էին երեք
վաշտեր: Ապստամբները ի վա-
խուտ դարձան, կորցնելով
250 հոգի:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 1-ին յու-
լիսի:

Վիճակահանութիւն առաջին փո-
խառութեան:

ԱՆՆ ԱՆՆ
Սէրի տուն — տարած գումար:
17,892 — 42 — 200,000

1,310	—	42	—	75,000
4604	—	10	—	40,000
5687	—	48	—	25,000
1253	—	35	—	
9387	—	32	—	10,000
12659	—	1	—	
5413	—	9	—	
12073	—	28	—	
2292	—	23	—	8,000
18096	—	18	—	
12646	—	48	—	
16232	—	11	—	
12890	—	13	—	
6524	—	24	—	
14660	—	7	—	
7404	—	27	—	5,000
6169	—	48	—	
16509	—	42	—	
3459	—	34	—	
6698	—	16	—	
17043	—	33	—	
11402	—	15	—	
18229	—	2	—	
16043	—	30	—	
16035	—	5	—	
14731	—	44	—	
11072	—	21	—	
8601	—	20	—	
6518	—	22	—	
17074	—	48	—	
326	—	28	—	
4734	—	3	—	
3916	—	1	—	
17340	—	2	—	1,000
17795	—	48	—	
18890	—	8	—	
455	—	23	—	
8898	—	17	—	
10404	—	34	—	

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐՆԵՐ

Յունիսի 28-ին, կիւրակի Նորաշնում
մի աղբարտի համար ողորմութիւն հաւա-
քելու պատճառով, հրամանով վեհա-
փառ Հայրապետին, Նորաշնում արժ.
հայր Գէորգ քահանայ Տէրութեանցը
աղբու քարոզ է տուել ողորմութիւն
տալու մասին: Բոլորեքեան զօհ են
մնացել, որ այդ եկեղեցում յաճախ լի-
նում են քարոզութիւններ:

Մեկ հաղորդում են, որ Զանգազորի
Նորաշն գիւղի երեք թիւրք բեգերի ե-
րեք աղջիկները դիմել են հայ հոգեւորա-
կանութեան քրիստոնէական միտքերու ի-
րանց. ինչպիսիք էլ լուսն յաջողում է
համոզել իրանց աղջիկներն յետ կանո-
նելու իրանց նպատակները, բայց մէկը
վճարապէս յայտնում է իւր հօքը, որ
ինքը հաստատ է իւր որդմանը և նրա
տանը երբեք չի մնալ (ստում են, որ
այս աղջիկը սիրահարված է մի հայ ե-
րիտասարդի վերայ): Ամբողջապէս ինդրա-
ղիւր են ուղղում Էջմիածնի սինոդին և
նահանգապետին միաբանութիւնը թողա-
րելու համար, բայց ահա երկու ամիս է
անցել, որ սինոդը լուծւում է. թէ ինչ
է պատճառը՝ յայտնի չէ. իսկ նահան-
գապետը, ստում են, սպասում է սինո-
դի վճիռ:

ՎԱՐՔԱԲԻԼԻՍԻՅ անգ գրում են. — Այս
տարի այստեղ ծառայողները բոլորովին
ոչնչացաւ: Գարնանը գեղեցիկ կերպով
ծաղկեցին ծառերը, երբ փոքր ինչ մե-
հացաւ պտուղը՝ այդ միջոցին սաստիկ
ցորտ և անձրեւ էր գալիս շարունակ
երկու շաբաթուայ մէջ միջոցը կանաչ
լուծւում նման երկարեց և վաղ թափու-
ցաւ, միայն նրա մէջ որդ չը կար, ինչ-
պէս մի քանի անգամ զննեցի:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Նորիւնում վաղիկավաղի ուշալա-
կան ուսումնարանը և հասարակութիւնը

շատ յազգած էին մի տխուր դէպքի
պատճառով. — ուշալական ուսումնարանի
հինգերորդ դասարան ամենաընդունակ
աշակերտներից մէկի Լեւ Տօմարովի
անձնատպանութեամբը: Մայիսի 29-ին
առաւօտը երբ հայրը մտաւ նրա սե-
նակը, նա արդէն մեռած պատկած էր
մահակալի վերայ, որից ամեն բան
վերցրել էր բացի թաղիքից: Այլ ձեռքից
մի փոքր հեռու, թաղիքի վերայ ընկած
էր արածանակը, ձախ ձեռք կրծքի վերայ
դրուած, իսկ աջ քոնքի մօտ երեւում էր
մի փոքր տիւրն. սեղանի վերայ դրուած
էր նամակները մի կոշտ ուղղուած ծնողնե-
րին, իւր երկու եղբայրներին և ուսուցչին:
Ահա նրա ծնողներին ուղղած նա-
մակը:

«Իմ թանգազին ծնողներս. հայրիկ և
մայրիկ: Վերջապէս զոհեցիք ինձ հի-
ւանդութեան իւր բարձր ծանրութեամբը
և սուղապէս անդին ինքնուրուշ, — և
ես վճարեցի ոչնչացնել այս յիմար բանը
մի անգամից: Միայն մի նախազգու-
շութիւն կը տամ թե՛ իմ տալիս զէպի
վաշտիկան, կրկին նոյնն երկուրդ մէջ
այս հիւանդութեան վերաբերութեամբ
և պահել նրան այն տանից, որ կարող
նրան է դէպի նա տանել: Ձեռք ի հարկէ
հետաքրքիր է իմանալ մի մարդու զու-
թիւնը, որ վճար է հինգ ժամից թող-
նել այս թաղարանական աշխարհը: Եթէ
մարդ հաստատապէս վճար է, նա այն
ժամանակ ուրախ է, քաղաքավորի և
մի փոքր յուզված: Բարի կեղծ անգրան
թաղեցէր ինձ ամենահասարակ կերպով,
այսինքն առանց քահանայի, վարձեցէք
զինուորներ և նոյնը կը տանեն մի որեւէ
տեղ սարկերի մէջ: Երկին նախազգուշաց-
նում եմ, զգածուելուց հետո կեղծ, մի
համբուրեք, ձեռք մի վեր առնեք, և զու-
ձեցեք թաղիքը, որը գուցէ իմ արիւ-
նով կը ծածկվի: Աղմուկ մի հանեք այս
սովորական դէպքի համար: Ներեցէք իմ
ձեռք պատճառած անհանգստութիւնները,
և աղօթեցեք ինձ մեղաւորիս համար:
Երկին մի բան խնդրում եմ. մի բացեք
բացէք իմ հիւանդութիւնս: Այնուհետեւ
թոյլ տուէք ինձ ձեռք բաղդաւոր և հա-
րուած կենալ մաղթել: Մեռում եմ մարմ-
նովս երկրի վերայ, իսկ հօգուտ գնում
եմ անցյալ աշխարհը: Լեւ Տօմարովի:
Տօմարովի:

Ուրեմն, անձնատպանութեան անմի-
ջական պատճառը հիւանդութիւնն էր—
սինիլիքը, կենալով վատ կողմերին շատ
անժամանակ պատանձմանի տխուր հե-
տեանը: Ամբողջ վեց ամիս նա ծած-
կում էր այն հիւանդութիւնը ամենաբից,
մինչև անգամ ծնողները: Մահուանից
մի քանի օր առաջ, երբ ծնողները Կիւ-
թովոսից վաղիկավաղ տեղափոխվե-
ցան բնակութեւն, նա բնակվեցաւ նրանց
մօտ և յայտնեց հօքը իւր հիւանդու-
թիւնը, որ արդէն իւր զարգացման վե-
րին աստիճանին էր հասել: Երկին երկու
օր էր մեռում ուսումնարանի դարձու-
նեքը վերջանալու, և հայրը պատրաստ
էր ամեն բան որդու հետ Պետրոգորսկ
գնալու: Հանգստի ծրագրով առողջանալու,
երբ յանկարծ որդին ամեն բանին վերջ
դրեց անձնատպանութեամբ:

(Տեր. Եղ.)

Եւրոպայի մէջ մարդուն մէկն հարե-
լին 9 տոկոսով փոխառութիւն ըրած
ըլլալով՝ փոխառում դատ կը բանայ
նորա դէմ և կամրատունն զայն չափա-
զանց տոկոս պահանջելու համար:

Գառաւորը երբ կրէ թէ ինչ պիտի
պատասխանան Աստուծոյ, կը տեսնէ
որ դուն հարկւրն 9 տոկոս կը պահան-
ջես: Փոխառում կը պատասխանէ. — Աս-
տուծ վարէն վեր 6 կը տեսնայ 9-ը:
(Լոյս):

Խաչաղի Պ. ՍԻՄԵՆՆԱՆՅՈՒՆ
Հրատարակիչ Հ. ԷՆՖԻԱՃԵԱՆՅՈՒՆ

